

DRAUGAS

KATALIKIŠKAS LAIKRASTIS PASVĖSTAS AMERIKOS LIETUVIŲ KATALIKŲ REIKALAMS

VOL. I. (METAI I.)

WILKES-BARRE, PA., RUGSĖJO (SEPTEMBER) 9 D. 1909 M.

No. 8

ENTERED AS SECOND-CLASS MATTER AUGUST 21st, 1909, AT THE POST OFFICE AT WILKES-BARRE, PA., UNDER THE ACT OF MARCH 3, 1897

LINKSMA.

Sučiuoju, pragydo paukšteliai linksmi;
Medeliai žaliuoja miškuos';
Žolelė išdygo ir auga greitai;
Gyvybės paplūdo laukuos'.

Ir štai prigimimas!... jau kitas tarsi

Išsprudęs iš rubo žiemos:

Jau varo kiekvieną saulelę šviesi

Jieškoti meiliosios poros.

Oi kiek čia grožybių, gamtos paslapčių,

Kad' meilė bučiuoja visus!

Kiek džiaugsmo, vilties ir naujųjų minčių,

Tad' jaučia pailsęs žmogus!

L. M. K. „L. R.”

EINANT PRO KAPUS.

Kiek kartųėjau pro šali kapų,
Tiek kartų sustodams' žiurėjau,
Ir klausiau jų, ar daug ten vargų,
Nes žengti į grabą norėjau.

Bet niekas nieko nesakė visai,

Tik pušys sujudę šnabzdėjo;

Sustoję kryžiai, kaip Dievo sargai.

Tyliai sau nurimę stovėjo.

Šventa vieta, o mieliausi kapai!

Kodėl-gi žmoneliai jus' bijo?

Ar jie nežino, jog čia mus' namai

Ir čia tik keliaujam dėl gyvio.

L. M. K. „L. R.”

GRAŽU.

Gražu, kur čiulba paukštyčiai garsiai,

Gražu, kur žaliuoja žolelės,

Gražu, kur meilė vien šypsos meiliai,

Gražu, ir kur žydi gelelės.

L. M. K. „L. R.”

PENKIOLIKTOJI NEDELIA PO SEKMYNIU.

LEKCIJA.— Gal. V. 25, VI, 10.— Broliai: Jei dvasia gyvename, dvasia ir vaikščiokime. Nesidarykime norinčiais tuščios garbės, vieni kitus kabinėdami, vieni kitiems pavydėdami. O jei žmogus būtų atrastas kokiam nusidėjime, jūs, kurie esate dvasiški, tokį pamokykite romumo dvasioje, dabodamas pats save, idant ir tu nebūtum gundytas. Nešiokite viens kito naštas, o teip išpildysite Kristaus įstatymą. Nes jeigu žmogus mano, kad jis yra kuo norints, kuomet jisai nėra nieku, pats save apgauna. O kiekvienas tegul savo darbą ištiria, o teip tiktai pats savyje turės garbę: o ne kitame. Nes kiekvienas nešios savo našta. O tegul duoda tas, kursai yra mokinamas žodžiu, tam, kursai jį mokina, iš visokio turto. Neklyskite: Dievas nesiduos iš savęs juokties. Nes ką žmogus pasės, tą ir piaus. Nes kas sėja ant savo kuno, iš kuno ir piaus pagėdimą: o kas sėja ant dvasies, iš dvasios ir piaus amžiną gyvenimą. O gerai darydami, nenustokime: nes savo laike piausime nenustodami. Todėl, kolei turime laiką, gerai darykime visiems, o daugiausiai tikėjimo namininkams.

EVANGELIJA.— Luk. VII, 11—16.— Anuomet ėjo Jezus miestan, kursai vadinasi Naīm, ir ėjo su juo jo mokintiniai ir apsti minia. O kad prisiartinio prie miesto vartų, sit išnešė numirelį, vienatinį jo motinos sūnų, o šitoji buvo našlė: ir didė miesto minia su ja. Kuria pamatęs Viešpats pasigailėjo jos ir tarė jai: Neverk! Ir prisiartinio ir palytėjo morus (o anie, kurie nešė, sustojo), ir tarė: Jaunikaiti, sakau tau, kelkis. Ir atsėdo tas, kurs buvo numiręs, ir pradėjo kalbėti: ir atidavė jį jo motinai. Ir paėmė visus baimė ir garbino Dievą, tarbami: Jog didis pranašas kėlėsi tarp mūsų ir jog Dievas aplankė savo tautą. Ir pasklydo apie jį šita kalba po visą žydų žemę ir po visą apygardos kraštą.

Katalikiškos žinios.

Buvusis Louvain'o universiteto rektorius Mgr. Hebbelyuek atsistatydino dėlei sveikatos trukumo. Jis yra žinomas orientalistas ir teologas, teip-pat Paryžiaus azijatiškos draugijos narys. Jo vieton paskirtas kun. Ladeuze, ligšiol Šv. Dvasios kolegijos rektorius. Kun. Ladeuze yra atžymėjusiu istoriku ir patrologu.

Šv. Petro bažnyčioje Ryme greta mažų vargonėlių šalinėse koplyčiose buvo ligšiol tiktai du nedideliu vargonu ant ratų. Juos stumdavo iš vietos į vietą, žiurint, kur pamaldos yra laikomos. Bet dabar ketinama įtasyti didelius vargonus atsakomoje vietoje. Progą duoda popiežiaus vyskupavimo auksinis jubilėjus.

Naujas Peorijos (Ill.) vyskupas, Edmundas M. Dunne, tapo konsekruotas rugsėjo 1 d. Apeigose dalyvavo apaštališkasis delegatas Falconio, šeši vyskupai ir daugiau kaip 600 kunigų. Apeigos buvo gražios ir iškilmingos. Naujas vyskupas yra gerai žinomas Chicagoje.

Žinomas Londone kunigas, Jonas Vaughan, tapo pakonsekruotas, kaip Sebastopolio vyskupas, ir tapo Salfordo (Anglijoje) vyskupo padėjėju (sufraganu.)

Iš Amerikos

Apdrausti laišakai bus brangesni.

Krasos ministeris Hitchcock pataria imti už laišku apdraudimą 10 centų vieton aštuonių, imamų dabar. Tokiu budu, sako ministeris, busias deficitas sumažintas keliais milijonais dolerių.

Taft nori įvesti taupiamąsias kasas prie krasos.

Prezidentas Taft sako, kad jisai pareikalaušias nuo kongreso, kad būtų leista krasai priiminėti nuo žmonių sutauptus pinigus. Bankai tokių taupiamųjų kasų nenori ir, žinoma, priešsis prezidentui, kiek galėdami.

McKees Rocko straiką taro vyriausybė.

„The Pressed Steel Car Co.“ dirbtuvės susilaukė tardymo nuo centralinės valdžios. Valdžia nori susižinoti, ar kompanija išties vylioja pas save darbininkus, paskui juos spaudžia, muša, neužlaiko jų priderančiai, ir tt. Iš tų valdiškų tardymų laukiama nemažai naudos darbininkams.

BUVO LAIKAS.

Buvo laikas, kad tėvynė
Šaukė sūnus prie kovos,
O sūnus tvirtai ją gynė,
Kol užtekdavo spėkos.
Vokiečiai ir lenkai bėgo,
Kad ištikdavo mušis,
Priešai kardo jų nemėgo,
Buvo mus tvirta šalis.
Viens už vieną bočiai ėjo
Priešais gaujas vokiečių,
Už tėvynę kraują liejo,
Ir išblaškė gaujas jų.
Kalbą savo jie mylėjo,
Buvo ji dėl jų šventa,
Gynė ją, kaip tik galėjo,
O dabar ji užmiršta...
Jau didvyriai mieg' kapuose,
Juos veltui tėvyrė šauk,
Žmonės skęsta čia varguose,
Karcios ašaros jiems plauk...
Bočių kanklės jau nutilsta,
Stygos tilsta, nykst balsai,
Ir dainų jau aidas silpsta,
Rodos dainių permažai...

J. Mikuckis.

„Vienybė“.

IŠ LIETUVOS.

Kaunas. Vargoninkų "sv. Grygaliaus" draug. suvažiavimas įvyko rugpjūčio 4 d. 2-roje Žemaičių seminarijos salėje. Prisirinko visokio amžiaus vyrų, daugiausia jaunųjų, tarties apie savo reikalus. Tarėsi, kalbėjo rimtai, išmintingai. Pesirodė aiškiai mūsų vargonininkų tarpe esama gan apsišvietusių vyrų, žinančių, kaip už darbo griebties, tikinčių, jog pamažėi bet nepaliaujant dirbant, savo nevienoj vietoj apgailėtina būvį pagerisį, o vienkart labai norinčių pakelti bažnytinę bei tautišką muziką. Kalbėta apie laikraščio "Vargonininko" pagerinimą, apie kvotimus, kasmetinius vargonininkystės kursus. Išrinkta tam tikra komisija iš 10 draugų, gyvenančiųjų trijose Lietuvos vyskupijose, kuriai uždėta priedermė surinkti žinias, kur kokios vargonininkų sąlygos. Tą medžiagą Draugijos valdyba sutvarkysianti, o paskui prašysianti Vyskupų paskirti tam tikrą komisiją iš kunigų, išrišimui ir sutvarkymui užpinto klausimo vargonininkų padėjime. Du draugu buvo atsivežę po referatą, tik dėlei trumpo laiko neskaityta. O gaila. Reikėjo referatus paskaityti iš-pat pradžios. Žiūrint į susirinkusius Draugijos narius, klausant jų kalbų ir nusprendimų, norisi tikėtis šią Draugiją būsiant naudingą ir patiems vargonininkams ir kraštui.

R. M.

„Viltis.“

Laukžemė, Telš. ap. Prie vieškelio iš Lenkimų į Darbėnus, 7 varste, šale kelio yra augštas apvalus kalnas, panašus į cukraus "galvą", kokių 30 sieksnių augštumo, nuo seno vadinamas "Alkos kalnas". Ant jo viršūnės stovi nesena pastatyta mažutė koplytelė. Čionai tikrai gražus gamtos reginys — nevertui apylinkės žemaičiai gerbia tą vietą. Bet... ir bijos... ypač navakariais ne kiekvienas sodietis drįs pro jį praėti; užvis bijosi moteris. Ir nėra ko stebėtis: žmonės iš-pat mažens yra prisiklausę aibes visokių pasakų apie šį kalną, apie visokias baidykles ir t. t. Tarp kito ko žmonės pasakoja — čia buvusi kuriais ten amžiais bažnyčia, kur susirinkdavusi nesuskaitoma žmonių minia su aukomis. Jei dabar kas tokią bažnyčią įtaisysias, tas gausias 9 skrynias pinigų, kuriuos tame kalne sergstas didelis žaltys. Netoli to kalno, už 200 sieksnių, paupyje yra milžiniška senovės pilis (vad. "Ipiltis"). Istorija mini, jog čia 14 amžiuje kryžiuočiai apgalėję žemaičius ir čia-pat pilyje išpiovę. Iš upės pusės, tos pilies pakraščiais yra keletas urvų, yt lapių iškastų. Nepersenai Ipilties sodžians vaikai, gandydami žąsis, įleidę į vieną urvą žąsiuką, užrišę ant kaklo raudoną siūlą; žąsiukas prapuolęs. Nebesulaukdami išeinant, vaikai, išbėgę į antrą pilies pusę, atradę tą patį žąsyty vieną begoglinėjantį. Netoli pilies, pakalnėje, žmonės ardami arba ir grovius kasdami, randa daug senų mažne visai surūdėjusių geležinių ir kitokių daiktų ir apščiai medžio anglių.

D. Treisus.

„Viltis.“

Kunigų permainsos Senių vyskupijoje. Lomžos kam. kun. V. Supinskas paliuosnotas, kun. V. Kuzmickas

paskirtas Lomžon kamendoriūmi, Žemosios Panemunės kam. kun. A. Vitkauskas paskirtas prie Pažerėlių koplyčios (Sukliuse), kun. J. Skinkys iš Zapyškio perkeltas Žemojon Panemunėn, kun. Petras Radzinskas iš Vonsešo — Zapyškin, kun. K. Strimaitis iš Viznos — Vonsošan, kun. Pr. Luba iš Kulokų — Viznon, kun. F. Martišius iš Sudargo — Višakio-Rūdon, kun. M. Brundza iš Vižainio — Plokščiuosna, kun. J. Petrauskas iš Kalėtninko — Vižainin, kun. Ant. Radušis iš Tikoeino — Jelenavan, kun. P. Sledzevskis iš Leckavo — Tikocinan, kun. Vl. Pianka iš Jelenavo — Leckavan, kun. Vinc. Pavalkis pereina ant etato, kun. Vl. Ramotovskis iš Liubotino Perkeltas Raigrodan.

"Salt."

Dysnos sala, Tverečiaus par. Švenčionių ap. "Sala" šiame krašte, nuo Adutiškių lig Tverečiaus, vadinasi — kaimas, sodžius. Liepos 23 d. rytą užsidegė seniūno Bieulinio pirkia (gryčia) ir sudegė su visais daiktais ir 100 pudų linų 2 karvi, 3 telyčios, 2-as kiaulių. Ugnis, perėjo ant Kras. namų; sudegė 8 paršai; daiktus visus išnešė ir arkius išvedė. Laimė, kad žmonės arti rugius piovė ir subėgo. Iš Alacko dvaro atbėgo su gesimo įrankiais ir darbininkais užvaizda ir užpylė degančius daiktus; vienoje skrynioje su rūbais užsiliko nepagedę pinigai. Ant Voldevaro buto, kur vasarą gyveno prof. Volteris, ugnis neužėjo, nes vėjas atsigrėžė. Kaip tai bloga, kad sodžiai neturi jokių prietaisų ugniai gesyti! Reiktų sodžiams skirstyties, nes susikimšus į vieną vietą, perdaug nuostolių, ugnelei kilus.

Kapėnai, Šiaulių ap. Atvažiavo matininkai, matuoja Kapėnų dvaro žemę ir dalija svetimataučiams. Žiūri žemaičiai nuliūdę, nes negavo nei gabalėlio nusipirkti už savo praktaituotą grašį. Ateiviams duodama ir pašalpa, o mūsų šie būtų apsiėję be jokios pašalpos. Tiesa, duoda lietuviams raistus ir balas, kurių senatikiškai neimę; bet kur jas dėti? Ir atsako mūsų šie: "kad geros neduodate, tai ir tą sau pasilaikykite".

Kugis.

„Viltis.“

Leckavas, Šiaulių ap. Ant dešiniojo Ventos upės kranto yra neperdidelis miesčiukas, kurs negut bent tuo įžymus, kad turi cerkvinę mokyklą, kur kartais įsimašo po kelioliką ir katalikų vaikų. Apylinkėje gyvena nemaža rūsų "poselencų" ir aibės latvių. Žemaičiai čia tamsūs ir gerokai sulatvėję, lygiai kaip ir artimoje Laižuvos parapijoj. Žemaičiai, yt bezdžionės, visurstengias sekti latvius: kalboj, apdare ir k., tik ne apsišvietime ir apskrumė: čia vistiek palieka, kaip buvęs, tikras žemaitiškas nerangumas, ūkininkanti irgi nuo latvių nieko nesimokoma. Žemaitis nugyvena, tas pats ūkis tenka latviui, kurs, porą metų pavargęs, pradeda "poniška" gyventi. Lietuvių laikraščių pareina vos keli ekzemplioriai; nei čia mat nereikiama iš latvių imti pavyzdžio, pas kuriuos beveik kiekvienoje šeimynoje atrasi latvišką laikraštį. Kažinkuomet mes pasivysime latvius?

Damazas Treigys.

„Viltis.“

Šatės, Telš. ap. Nesena teko man aplankyti tūlo žemaičio gyvenimą Šačių apylinkėje. Pirmiausia man į akis

smego nepaprastas čia ūkio vedimas. Tokį ligšiol žemaičių krašte mažai kur buvau regėjęs; kiekvienas dalykas, nuo didžio lig smulkmenų, mane tik stebino: sodas, gyvuliai, daržai ir k., žodžiu, visas namų ir laukų tvarkos vedimas gana pavyzdingas. Patyriau, kad verčiamasi ir pienu, turį net centrifugą (žinoma — "Alfa Laval"). Tokius ūkius galima matyti tik Latvijoje. Išliškėjęs su šeimininku, patyriau, kad čia ir kitur šačių apylenkėje ūkio svarbiausias kėlėjas esąs šačių klebonas, kun. A. B. kuris per visą žiemą ir vasaros metu — šventavakariais, susirinkęs ūkininkų ir ūkininkų būrius, mokinas, kaip reikią pavyzdingai ūkininkauti. Neaplenkiau neapžiūrėjęs neivieno mažmožio jų ūkyje. Lygiai stebėjaus ir tokiuo darbštumu gerbiamojo šačių klebono, kurio nesu dar asmeniškai pažinęs, negut tik iš vieno mūsų laikraščio lelijimų, kurs nemaža dumblo yra i šį veikėją išdrabstęs. Minėtasis žmogelis viską man stengiasi išpasakoti. Šį pavasarį jam pradėjus akėti žieminius javus, tamsesnieji kaimynai supuolę žiūrėti, kaip į kokiuos dyvus, iš augšto spėdami gudročiui ūkininkui "bankrotą", bet to akėjimo pasekmės buvusios kuo-puikiausios.

Tegul tik iš kiekvienos klebonijos šviesa taip uoliai leidžia savo spindulius, tada už keliolikos metų mūsų kraštas stotų ant tvirtų kojų.

Damazas Treigys.

„Viltis.“

Kaunas. Nejudinamieji turtai Kauno gubernijos miestuose. Kauno gubernijos miestuose tarp nejudinamojo turto savininkų pirmąją vietą užima žydai, jų skaitoma 3303 (43,6 per.), jų nejudinamas turtas išneša 11.265.862 rublių, daugiau negu 50 per. visų gubernijoje miestų savininkų nejudinamojo turto; lietuvių, nejudinamojo turto savininkų, suskaičiuota 2456 (32,4 per.), jų turtas 2.493.806 rubl., lenkų 1064 (14 per.), jų turtas 2.327.452, rusų kilmės 695, jų turtas 3.131.137 rubl., tame skaičiuje stačiatikių 250, jų turtas 1.240.996 rubl., vertės sentikių 316, jų turtas 157.848 rubl., vokiečių ir latvių 129, jų turtas 334.381 rub.

Palei tautystę ir tikyba nejudinamojo turto savininkai miestuose taip dalijami: Kaune: žydų 716, lietuvių 372, stačiatikių 112, vokiečių ir latvių 51, sentikių 50, lenkų 183. Šiauliuose: lietuvių 666, žydų 412, lenkų 129, stačiatikių 19, latvių ir vokiečių 18. Ukmergėje: žydų 487, lenkų 380, stačiatikių 37, sentikių 77, vokiečių ir latvių 1, lietuvių 89. Panevėžyje: lietuvių 481, žydų 423, stačiatikių 32, sentikių 40, vokiečių ir latvių 21, lenkų 65. Šeduvoje: lietuvių 264, žydų 242, stačiatikių 4, sentikių 1, lenkų nėra. Ežerėnuose: žydų 254, lenkų 162, stačiatikių 24, sentikių 76, latvių ir vokiečių 5, lietuvių 31. Raseiniuose: žydų 271 lietuvių 217, stačiatikių 9, vokiečių ir latvių 19, lenkų 25. Telšiuose: lietuvių 236, žydų 194, stačiatikių 5, vokiečių ir latvių 5.

„Vienybė“.

NAUJI LAIKRAŠČIAI

Kaunas. Teresa Kobelinskaitė apturėjo nuo Kauno gubernatoriaus sutikimą išleidinėti Kaune vieną kartą į mėnesį laikraštį lietuvių kalboje "Lietuvaitė". Tas lai-

kraštis bus pavestas Lietuvos moterų reikalams.

— Viera Saglėnaitė irgi apturėjo nuo gubernatoriaus sutikimą išleidinėti Kaune juokų laikraštį "Garnys" — vieną syk į mėnesį.

Vilnius. Vilniaus gubernatorius uždėjo ant "Lietuvos Žinių" redaktoriaus J. Vileišio 100 rublių štropos už korespondenciją iš Šimonių (No. 6), kur aprašyta sentikių atgabenimas į atiduotą jiems Puponių dvarą. Vyresnybė tame aprašyme pripažino žmonių kurstymą.

Vilnius. Ketinama išleidinėti mėnesinį lietuvišką laikraštį lietuviams reformatams.

Krinkiškis (Kauno apskr.). Grinkiškis nedidelis miestelis su gražia muro bažnyčia ant kairiojo kranto upės Šiušvės, senovėje vadintas Sarva nuo to paties vardo bėgančio upelio per dvarą myliamo aplinkinių gyventojų p. Montvid-Bialozoro. Žmonės apie Grinkiškį gan apsišvietę, susipratę, skaito laikraščius ("Vienybė", "Šaltinį"), net pradėjo rašytiesi į L. K. Moterų Draugiją. Iš tos parapijos išėjo daugel kunigų daktarų, aptieko-tinį, net pradėjo rašytiesi į L. K. Moterų Draugiją. mokslus vaikus kurkas sumažėjo. Pradėjo ir čia kaimų gyventojai kilnotisi į vienasėdžius, kaip antai kaimą Kairenėliai, paraginti p. jenerolo daktaro A. Paškivičiaus, išėjo gyventi į vienasėdžius, kitos gi kaimos, kaip va: Šašeliai, Juodžiai tariasi eiti.

Parapijonis.

„Vienybė“.

Barauka (Kuršo gub.). Naujas miesčiukas, ale greitaugis. 3 mylios nuo Dinaburko. Iki šiol iš Alernės kunigas atvažiuodavo į trečią šventę, laikytų mišių mažoj koplytėlėj. Nuo šios vasaros apsigyveno Baraukoje kun. Purauskas. Žmonės jį patiko, kaip vyskupą, su bromais, duonadruska ir t. t. Apie Barauką daugiausia katalikai baltgudžiai, lietuvių nedaug tėra, nors pradžioje, kaip matykies iš Alernės bažnytinio archivo, čia lietuvių buta pusė.

Lietuvys.

„Vienybė“.

Marcinkonis (Trakų pav.). Miestelis menkas, yra tiktai puiki bažnytelė, gražiai aptverta, su 14 koplyčių, kuriose tilpsta puikios stacijos. Tą viską įtaisė a. a. Kun. Šablickis. Parapija visa lietuviška, išskyrus kelius geležinkelio stoties tarnus, lenkiškai kalbančius. Žemė marcinkoniškiai turi menką. Nors smiltis vėjas nešioja, bet žmonelės nebadauja, daugumas dar geriau gyvena už kitų kraštų žmones. Mat be vargo paima daug statiko už grybus ir uogas. Žemės kožnas ūkininkas turi bent 120 dešimtinių. Labai daug turi miškų ir labai moka su miškais apseiti, t. y. moka branginti anuos, viename daikte kerta, o kitame augina. Parapija seniaus buvo labai apleista, pradėta buvo lenkinti. A. a. Kun. Šablickis, atvykęs į Marcinkonis 1896 m., pažadino žmones iš tautiško miego ir per 8 metus be patsio darbo-rosi dėl labo savo parapijonų. Jisai dar anoje gadynėje pargabendavo laikraščius ir knygas vežimais ir dalindavo parapijonams skaityti. Prie nabašninko buvo jau pranykę viešpatavusieji Marcinkonyse burtai, vaidai, girtuokiystė, įsivissis po teismus ir t. t. Žmonelės labai mylėjo kun. Šablickį, taip kad ilgai negalėjo užmiršti

savo mylimo klebono. Dabartinis klebonas kun. Petrulis sumanė šiemet nutepti puikiai bažnytelę iš vidaus ir iš oro. Pirmiaus nebuvo bažnytinio choro, o dabar yra. Pirmą syk užgiedojo per Škapliernos atlaidus, ir puikiai išėjo.

„Vienybė“.

Čechų apsilankimas Lenkijoje. Musų laikais stengiasi vienyti ne tik atskiri žmonės, bet ir tautos, viena kitai artimos arba turinčios bendrus reikalus. Mėginama šitai suvienyti visas slavų tautas, ir žiemą Austrijos slavų atstovai dėlto važinėjo į Peterburgą. Dabar 200 čechų, vis žymiausieji mokslo vyrai, rašytojai ir kiti veikėjai, apsilankė Lenkijoje iš priežasties parodos Čenstachave. Visuose Lenkijos miestuose čechai—svečiai buvo kuoškingiausiai priimami. Žmonių tukstančiai sutikdavo juos sveikindami ant gatvių. Atvažiuojantieji svečiai tarėsi su lenkais, kaip labiausiai suartinti tas dvi gimines tautas. Tarp kito ko užmanyta, kad lenkai vietoje vokiškųjų taverių daugiau gabentųsi tavorus iš Čechų pabriku.

Liepojus. Laikraštis „Latvija“ praneša, jog neužilgo busias panaikintas susiprintas atsargos stovis, ir karo teismai Revelyje ir Rygoje nuo 15 rugsėjo nustos veikti.—

— Gelžkelio žandarmerija 5 rugpiučio Liepojaus vagzale suėmė vyrą ir moterį, kurie jau buvo pasiruošę išvežti 5 mergaites iš Liepojaus Smolenskan, prižadėdami gerą uždarbį.

J. B.

„Vienybė“.

Nelaimės su pavandenine laive. Mėginimai su laivėmis, plaukiančiomis po vandeniu, stačiai nesiseka. Nesenai Juodojoje juroje persprogo tokia laivė „Kambala“ iš Ruskendo su visais ant jos buvusiais žmonėmis, dabar vėl 1 rugpiučio vidurdienyje atsitiko baisi nelaimė su naujai statoma laive „Drakon“. Bedarant mėginimus, užsidedę benzinas ir sprogdamas suardė ir uždegė visą laivę. Stovėjusieji tuo tarpu ant krašto pametė išsiveržiant juodų dūmų stulpą ir išgirdo lyg armos šūvį. Laivės viršų su visais ant jo esančiais žmonėmis išmetė augštin per 5 sieksnius, daugumas žmonių sukrito į Nevos upę. Palikusios nesuardytos apatinės laivės dalis ėmė degti, Nevos paviršiu plaukė nukritę darbininkai. Atbėgusieji gelbėti ėmė nuo Nevos krašto su mašinomis gesinti ugnį, nors gesinti dėl didelio vėjo buvo labai sunku. Degančią laivę apdengta brezentais ir apipilta smiltimi, ir vakarop ugnį galutinai užgesinta. Iš vandens išgriebta 17 žmonių sunkiai sužeistų. Į nelaimės vietą atvyko karės ministras su savo pagelbininku, vidaus dalykų ministro pagelbininkas, Peterburgo miesto viršininkas. Tuojuo pradėta tyrinėjimas. Sudegusioji laivė dar nebuvo komisijos priimta, todėl nuostolius visus prisėis apmokėti ją stačiusiai firmai Simono Lėk. Ta firma pirmiaus jau buvo pastačiusi dvi laivi, „Krokodil“ ir „Drakon“ ir-gi tuojuo būtų buvę atidnotos karės žinybai.

Pulkininkas Liachovas, garsus atstatytojo Persijos sacho apgynėjas, sugrįžo dabar į Rusiją ir paskirtas komandieriumi 50-jo Bielostoko pulko.

Rasytojų pašalpos draugija, įkurta Peterburge 1903 metais, liko neseniai uždaryta vidaus dalykų ministerijos. Draugija turėjo kelius šimtus tukstančių kapitalo, iš kurio duodavo pašalpą savo sąnariams ir jų šeimynoms. Kaip priežastis uždarymo parodyta, kad draugijos komisija, išduodant pašalpas, susirašinėjusi su revoliucionieriais.

„Vienybė“.

PRANAŠAVIMAS NEĮVYKO.

Kokia tai „kunigė“, vardu Hur, įsteigėja naujos „Nežinomosios Kalbos“ sektos, buvo pranašavusi, kad miestas Tampa (Floridoje) rugsėjo 1 d. busias sunaikintas. Trisdešimts jos „mokinių“ buvo pardavę savo namus ir viską, ką turėjo, ir prieš tą dieną išėjo į Durant'a, kursai guli 25 mylias nuo Tampos. Pranašavimas neįvyko. Jokio žemės drebėjimo nei patvynio nebuvo. Pabėgėliai sudrižo atgal pesti, nudriskę, pavargę, nusiminę. „Kunigė“ Hur pakėlusi valgių kainą „ištikimiesiems“ ir pelną imanti sau. Nelaimė atideda iki rugsėjo 18 d.

BAISŪS DAIKTAI.

Atsižymėjęs fizijologas, d-ras Foerster (vokietys) tyrinėjo girtuoklybės pasekmes tikrai vienoje šeimynoje ir atrado baises daiktus. Viena moteriškė, gimusi 1740 m., o mirusi pradžioje devynioliktojo šimtmečio buvo girtuoklė, vagis ir valkata. Jinai paliko vaikus, kurie besidaugindami pasiekė skaičių 834 asmenų. Iš visų tos moteriškės ainių 709 buvo baudžiami teisme, 106 gimė nelegališkai, 142 buvo elgėtos, 64 gyveno iš visuomenės pašalpų, 181 moteris buvo prostitutė, 76 bausti už įvairius prasikaltimus, 7 už žmonių užmušimą. Viena ta šeimyna sulyg tikriausių apskaitimų, atsiėjo valstijai netoli 5 milijonų markių (per 75 metus), nes tiek reikėjo išleisti jos užlaikymui kalėjimuose, ligonbūčiuose ir tt.

NERVIŠKAS ŽMOGUS.

Vėlai naktį į hotelį ateina pakeleivis ir klausia sau kambario. Savininkas sako, kad visi kambariai paimti. Bet aš esu pavargęs neišsimiegojęs, duok man bent kampeį kur pernaktvoti.

Savininkas atsimeina, kad yra vienas kambarėlis, bet jisai laikomas tuščias, už sienos gyvena labai nerviškas žmogus, kursai nekenčia mažiausio šlamėjimo nei bildesio.

Svečias prižada užsilaikyti kuotyčiausiai, jei jau bus pavestas šitas kambarys.

Įėjęs į savo kambarį, svečias pradeda rengties kuotyčiausiai, bet, besiaudamas čeveryką, užsimiršta ir meta jį ant žemės. Bildės. Susigriebęs ir šaltu prakaitu apsiplies, jisai nusiauna antrą čeveryką tyliai ir be jokio šlamėjimo gula į lovą.

Tyla. Praeina pusė valandos. Tik su sykiu duodasi girdėti trenksmingas balsas iš anos pusės sienos:

— Po paibelų! Dėlko nesiauni kito čeveryko!...

TIKĖJIMAI SUVIENYTOSE VALSTIJOSE.

Washingtono vyresnybė ką tik pagarsino tikybų surašą, padarytą pernai. Pasirodo, kad Suvienytose Valstijose randasi 186 tikėjimai. 1890 m. jų buvo tik 145, bet tuo tarpu 12 išnyko, o 4 susiliejo į vieną kruvą. Sulyg skyrių tikėjimai buvo šitokie:

Protestonų	186.
Rymo katalikų	1.
Žydų	1.
Paskutinių dienų šventųjų....	2.
Graikų	4.
Kitokių (budistų, armėnų, spi ritualistų ir tt.).....	14.

Pernai Suvienytose Valstijose buvo 212,230 tikybinių organizacijų (parapijų ir tt.), 47,679 daugiau kaip 1890 m. Protestonų parapijų buvo 153,054, katalikų 10,239. Viso priklausančių prie parapijų buvo 32,936,445 asmenys, (1890 m. jų buvo tik 20,597,954). Protestonų skaičius pašoko nuo 14,007,187 (1890 m.) iki 20,287,742, kuomet katalikų skaičius užaugo dvigubai (1893 m. buvo 6,241,408, 1906 m. — 12,079,143).

Sulyg vardų skaičius eina sekančiai:

Rymo-katalikų	12,079,142.
Metodistų	5,749,838.
Baptistų	5,662,234.
Liuteronių	2,122,494.
Presbyterijonų	1,830,555.
Mokinių (Disciples)	1,142,354.
Protestonų Episkopalų	886,942.
Kongregacijonistų	700,480.
Reformatų ..	449,514.
Brolų (United Brethren) ..	296,050
Vokiečių Evangelikų	293,137.
Mormonų	256,647
Evangelikų Sąjungų	174,780.
Graikų ..	129,606.
Draugų (Kvakerių).....	113,772.
Krikščioniškojo Ištikinimo (Christian Conviction) ..	110,117.
Žydų (šeimynų galvos tikrai)	101,457.
Dunkerių	97,144.
Adventistų	92,735.
Krikščioniškojo Mokslo	85,777.
Unitarų	70,542.
Universalistų	64,150.
Mennonitų	54,798.

Likusieji priklauso prie mažesnių tikėjimų.

Visose protestonų bažnyčiose gali susėti 53,282,445 žmonės, t. y. du ir pusė sykių daugiau, nekaip jų yra, kuomet katalikų bažnyčiose truksta 4,494,377 sėdynių, sulyginus su visu katalikų skaičium.

Bažnyčių ir kitokių triobesių, vartojamų pamaldoms, vertybė siekia milžinišką sumą \$1,257,575,867, iš jų protestoniškų—\$935,942,578, katalikiškų \$292,638,787, kitokių—\$28,994,503.

Ant tų bažnyčių skolų turėjo:

Protestonai	\$53,301,254.
Katalikai	49,488,055.
Žydai	4,556,571.
Kitokie	705,066.

Dvidešimt devyniose valstijose protestonų buvo diduma, šešiolikoje katalikai ėmė viršų, o valstijoje Idaho daugiausiai buvo mormonų.

D-ras Vilius Bruožis.

Liepos 6 d. Tilžeje pasimirė vienas iš žymesniųjų Prūsų ietuvų veikėjų, Dr. Vilius Bruožis. Jis gimęs 17 d. gegužio 1843 m. Gulstanduose, Budviečių parapijoje. Universitetą baigė Karaliaučiuje. Pabaigęs universitetą ištraukė karan su prancuzais. Sugrįžęs iš karo, apsigyveno prusiškoj lavoj. Išbuvęs čia 10 metų, išsikėlė į Dresdeną; 1881 m. buvo Berline, Tilžėn gi atkako 1885 m. Kadangi gydymas jam sekėsi, o jis nuo kitų daktarų slėpė savo metodą, tai dėlto kilo nesutikimai su vietiniais daktarais, kurie iš pavydumo stengėsi jam kenti ir tiek padarė, kad jis vėliau net du kartu buvo patalpintas beprotnamyj.

Atkakęs Tilžėn, Dr. Bruožis iš syk pasirodė karštu lietuviu, jis prisidėjo ir prie "Aušros", kurioje tilpo kelios jo eilės ir taip straipsniai. Paskaitose ir pranešimuose jis bandė pertikrinti, kad net rojuje Adomas su Jieva lietuviškai kalbėjo, kad visos civilizacijos pradžia nuo lietuvių paeina. Savo išvedimams turėjo daug medžiagos surinkęs. Gaila, kad tos medžiagos neapdirbo ir net savo lietuvių kilties teorijos neaprašė. Apskritai, rašė jis mažai, bet pasikalbėjimuose neiškentė neiškinęs savo teorijos. Sulyg jo, rojus, kur atsirado pirmutinis žmogus, buvo Prūsų Lietuvoj apie Darkiemį.

Kada, atsisakius Jankui leisti "Varpa", tasai laikraštis be maža negriuvo, nes leidimui truko pinigų, Dr. Bruožis, užtikrindamas skolos išmokėjimą, parupino kitą spaudėją — Mauderodę.

Subruzdus Prūsų lietuviams rinkti Vokietijos seimans savo tautos atstovus, Dr. Bruožis, taipgi Mart nas Jankus ir Sauerwein buvo pirmutiniais lietuvių kandidatais, bet išrinkti nei vieno nepasisekė. Dr. Bruožis, rodosi, gavo tik 27 balsus. Daugiau jis nekandidavo.

Kaip daktaras, jisai ligonių buvo jieskomas, pas jį atvažiuodavo ligoniai net iš labai toli.

"Lietuva".

NUO REDAKCIJOS.

J. Ziedelini, Pabaliečiui, Patarėjui ir kitiems — Tilps viskas.—Duokite tik atsikvėpti.

Dvidešimtas Eucharistiškas Kongresas.

Dvidešimtas iš eilės Eucharistiškas Kongresas atsiliko šįmet mieste Kolonijoje (Cologne), Vokietijoje. Suvažiavo daugiau, kaip 40,00 delegatų iš visų pasaulio pusių. Buvo daug papuošimų, daug iškilmės. Dvylika salių tapo pasamdyta prakalboms ir paskaitoms. Katedra buvo taip įrengta, kad joje galima buvo laikyti posėdžius. Joje galėjo atsisėsti dešimts tukstančių žmonių. Posėdžiai ir prakalbos buvo laikomi sulyg tautybės ir kalbos. Į pranezų susirinkimus ėjo belgai ir daug luxemburgiečių. Buvo kalboma apie amžiną garbinimą Švenčiausiojo Sakramento, apie tankiąją komuniją, apie šv. mišias. Pasaulinis žmogus labai gražiai pakalbėjo apie santykius tarp Eucharistijos ir katalikų šeimynos. Buvo daug šnekėta apie bažnytinę architektūrą ir muziką. Prie progos pagirta Kolonijos bažnyčios ir giedojimai jose. Montreal'o antvyskapis užkvietė vokiečius balyvauti ateinančiame kongrese, kursai atsiliksvis mišnėtame Kanados mieste.

Italų susirinkimuose buvo matyti daugiau dvasiškų, nekaip pasaulinių žmonių, bet ir ten vienas pasaulinis vyras laikė karštą kalbą apie vaikų priėmimą prie pirmosios komunijos.

Anglų buvo labai daug. Kun. H. Thurston paskeitė labai žingeidingą raštą: „Eucharistija ir Bažnytinė Architektūra Anglijoje Viduramžiuose.“

Vokiečių paskaitose atsižymėjo d-ras Bandt, profesorius Bonnos universiteto. Jisai padarė istorišką peržvągą regimo Švenčiausiojo garbinimo, kaip pirmi krikščionys slėpė Eucharistiją nuo netikelių akių, kaip vienuoliktame šimtetyje, atsiradus Berengarijaus herzei, tapo įvesti pakėlimai mišių laike, kaip atsirado išstatymai Švenčiausiojo, keturiasdešimtės ir tt.

Buvo ir kitų žingeidinių prakalbų. Šitame kongrese moters sutverė savo šaką ir laikė prakalbas apie bažnytinius rubus, vartojamus prie mišių.

Reikia pridurti, kad Eucharistiški Kongresai yra laikomi viešam išreiškimui tvirto tikėjimo į tat, jog Švenčiausiame yra ištisų tikras ir gyvas Jezus Kristus.

Graikijoje neramu.

Graikijoje viešpataujas visutinis neromumas. Karalius bijas sušaukti seimą. Sosto įpėdinis atsisakęs nuo vyriausiojo karvedžio vietos. Armijoje kilę maištai. Kai kuriose įgulose kareiviai nenorį klausyti savo oficerių ir atvirai reikalauja karės su turkais.

Turkai siunčia vis daugiau kareivių į Graikijos parubežius. Niekas neslepia, kad tarp abiejų kraštų gali prieiti prie kovos.

Albanijoje ir-gi nėra romybės. Daugelis nenori visai klausyti Konstantinopolio vyriausybės.

Sutartis tarp Japonijos ir Kynų.

Rugsėjo 4 d. tapo pasirašyta Pekine nauja sutartis tarp Japonijos ir Kynų. Sulyg jos, Japonija gauna teisę statyti geležinkelius vidurinėje Mandžurijoje ir

kasti anglis iš po žemių. Pirm kelių savaičių išrodė, kad tarp abiejų šalių neapsieis be karės.

Iš Binghamton, N. Y.

Miestas gražus; gatvės apšodintos medžiais, užlaikomos labai švariai. Dėl gražumo ir švarumo miestą vadinama „Parlor City.“ Fabrikai miesto pakraščiais. Susieina čia dvi upi: Susquehanna ir Chenango. Aplinkui kalnai ir puikios giraitės.

Gyvena čia daug slovakų (apie 700 šeimynų). Prie jų glaudžiasi lietuviai ir lenkai. Lietuvių yra apie 20 šeimynų, bet daug pavienių ir merginų. Einančių išpažinties bus kokie 200. Vyrai dirba červerykų dirbtuvėje, merginos daugiausiai cigarų fabriukose. Uždirba gerai. Dauguma lietuvių iš Panevežio pavieto, Pušalato parapijos. Lietuviai čia atsirado išnetyčių. Kokia penkiolika metų atgal atėjo čion lietuvis, vardu Barzdevičius, ir dvi savaitis turėjo gulėti po medžiu, laukuose, nes niekas nenorėjo priimti jo nakvynen. Paskui jį atvyko jo brolis, Marcellis Bubas ir kiti.

Pirm penkerių metų susitvėre čia šv. Juozapo draugija. Dabar skaito 54 narius. Subatoje rugpiučio 28 d. draugija turėjo naujos vėluvos pašventinimą. Atvyko iš Pittston'o kun. Kaupas ir pasakė ilgoką pamokslą, kuriame liepė guodoti šv. Juozapą, sekti jo pavyzdį ir ginti jo šventą vardą. Po mišių slavokų salėje prasidėjo piknikas, kursai traukėsi iki vėlai vakare.

KAIP ĄTSIRADO KORTOS.

Nežinia, ar senovės graikai ir romiečiai loše kortomis. Kun. Menestier tvirtina, jog Prancijoje kortos atsiradusios tik prieš 500 metų. Sako jisai, kad Karolius VI. 1391 m. išleido paliepimą, kuriuo tapo uždrausta žaisti tokius žaislus, kurie neprisideda pre laivinimo kariškosios dvasios. Tenai išskaityti tokie žaislai vardais, bet kortos nepaminėtos; sekančias metais, jau atsiranda ir jų vardas.

Keturios rūšys atstoja keturis viešpatijos skyrius: bažnyčią, kareiviją, miestus ir sodžius. Čirvai, prancuziškai „coeurs“ (pradžioje ne širdys, bet choristai, t. y. giedantys bažnyčiose chore), atstoja bažnyčią; pas ispanus čirvai budavo pažymėti kapomis arba kielikais. Lapai, prancuziškai „piques“ (ragotinė) atstoja kareivių luomą; pas ispanus lapai buvo pažymimi špadomis (spada), iš to ir atsirado pas anglus jiems vardas „spades“. Bubnai, prancuziškai „carreaux“ (keturkampiai), ispaniškai „dineras“ (pinigai), reiškia pinigingus miestų pirklius. Kryžiai, prancuziškai „trefoil“, ispaniškai „casta“, reiškia sodiečius.

Žinoma, ką kortose reiškia karalius ir karalienė, suprantama visiems. Augštukas ženklina ministerį. Tuzai—tai kiekvienas luomo išrinktieji.

Lietuviai kortas priėmė nuo savo kaimynų ir vadina jas savotiškai: pikius—vynais arba lapais; karus—džvonkais (iš lenkiško) arba bubnais (iš rusiško), ir tt. Karalienė vadinama „augšciu“ arba „pampeliu.“ Augštukai [Amerikoje] „džekin“ [iš anglų „Jack.“]

DRAUGAS

KATALIKISKAS LAIKRAŠTIS
PASVĖSTAS AMERIKOS LIETUVIŲ KATALIKŲ
REIKALAMS

Eina kas savaitė iš Wilkes-Barre, Pa.

Kaina: metams \$2.00, pusmečiui \$1.00, trims mėnesiams 50 centu. Europoje ir kitur \$3.00

Adresas:

"D R A U G A S",
314 E. Market St., Wilkes-Barre, Pa.

Iki kol pinigų, rankraščių ir korespondencijas reikia siųsti pas:

Rev. V. Vizgirda,
190 S. Meade St. Wilkes-Barre, Pa.

"D R A U G A S"
(THE FRIEND)

WEEKLY, published at 314 E. Market St. Wilkes-Barre, Pa.

Subscription: \$2.00 a year, \$1.00 six months, 50 cents three months.

Rates of Advertising on Application.

MUSŲ VARGAI

Leisti „Draugą“ sutarta gegužio 5 d. Dėlei įvairių priežasčių (tarp jų buvo nenoras užbėginėti už akių kitiems laikraščiams) pirmaas numeris tepasirodė liepos 12 d. Buvo manoma vietinėje slavokų spaustuvėje teisėleisti tris pirmuosius numerius—bet išėjo kitaip. Slavokai sakėsi, turį visus lietuviško rašto ženklus, tečiau, kuomet pirmas numeris tapo sustatytas ir prisiėjo daryti korektą, pasirodė, kad truksta trijų labai svarbių raidžių: „j“, „q“ ir „ė“. Prisiėjo padaryti vieną iš dvejų: arba sustabdyti pirmą numerį arba jį išleisti taip, kaip buvo sustatytas. Tapo išrinktas antras kelias. Padėjome atsakomą pasargą ir prižadėjome tolesnius numerius leisti „priderančiai“. Slavokai iš savo pusės apsiėmė parupinti trukstančias raides. Norėjome duoti jiems laiko tatau padaryti ir tyčia pasivėlinome su antruoju numeriu. Bet atėjus laikui daryti korektą, pasirodė tas pat. Spaustuvininkai teisinosi tuo, kad nežinoję, kas mokėsiąs už naujus rašto ženklus.

Tuo tarpu pasivelinta su savosios statomos mašinos (linotypo) ir kitų, reikalingų spaustuvei daiktų atėjimu. Slavokai skundėsi, kad neturį laiko statyti laikraštį nesuprantamoje kalboje. Redaktoriui reikėjo visą pristatomą medžiagą pačiam pirmiau atspausti su rašomąja mašina (typewriter)—ir tai statytojai pridarydavo klaidų eibes. Buvo daug gerų norų, daug darbo—bet rezultatas gal niekam taip nebuvo skaudus, kaip leidėjams ir redakcijai.

Už kiek laiko pasirodė, kad spaustuvėje esama rai-

dės „ė“, tik su brukšneliu vieton spaugelio viršuje. Padėjome tuojau ją vartoti, o kad parodyti, jog neesame jau tokiais lietuviškos rašybos nežinovais, liepėme „j“ ir „q“ paženklinėti kaip norits—jei ne iš apačios, tai bent iš viršaus. Tokiu budu ant raidžių atsirado daugybė akcentų, kurių prasmė buvo suprantama redakcijai ir statytojams, bet kurie šaip-jau žmoneliams išrodė ir juokingi ir... pasilaptingi.

Ištiesų, buvo iš ko ir juokties. Laikraštis buvo siatomas linotyptu. Kas buvo spaustuvėje, tas žino, kad jeigu statant linotyptu pasidaro viena klaida, tai reikia statyti iš naujo visą eilutę. Bet bestatant iš naujo vieną eilutę, galima pataisyti pirmiau padarytą klaidą ir tuo pačiu tarpu padaryti naują. Tatau gali pasitaikyti greičiausiai nemokančiam kalbos darbininkui. Tai-gi turėjome tokias juokingas klaidas, kaip „Vakiu Skyrius.“ Visi darbininkai pasileido juokais, kuomet spaustuvės prižiūrėtojas (moka lietuviškai), pasakė, jog tarp „vakių“ ir „vagių“ tėra mažas vienoje tik raidėje atskyris... Neminėsiu tokių klaidų, kaip „garski“ vietoje „garsi“, „arklį“ vietoje „arklį“ ir tt.—bet „Pušykite tuojau pas etc.“ (vietoje „Rašykite“) turėjo savyje truputį sąmojo. Kun. Žebrys (atsiprašome už vardo paminėjimą!) galėjo džiaugties iš šitokio pagarsinimo: juk galėjo tikėtis, kad pas jį netik rašys, bet ir „pušys“ (iš angliško: to push) visokie kandidatai į mokytojus!..

Tiek tos komiškos pusės. Užmeta mums skystumą, sako „Draugas“ bereikalingai einas ir tt. Bet—neminint nieko apie tai, kad tas pačias ydas galėtume atrasti pas savo kritikų—reikia pasakyti, kad statome pirmus žingsnius: truksta mums darbininkų, truksta patyrimo, truksta žmogaus, kursai būtų pasišventęs vien laikraščio vedimui. Galime tiek tik šiuo tarpu pasidžiaugti, kad mums netruksta gero noro. Nenorime barnių, nenorime vaidų—net užgavimus, daromus mums sąmoningai ir iš pikto noro—praleidžiame pro ausis. Musų darbai—naudingi darbai—bus musų apgynėjais ir liudytojais: jie mums ir teis visuomenės akyse. Tie darbai ligišiol yra menki, bet jau atranda užuojautą. Štai rašo pas mus nepažįstamas ligišiol mums tautiškas veikėjas:

„Seniau buvau girdėjęs žadant išeiti naujam laikraščiui, pašvęstam Amerikos lietuvių katalikų reikalams. Bet, prisipažįstu, jokios atidos į tai neatreipiau. Maniau sau: „Bus viens iš tokių, kaip kiti“... Bet pateko man į rankas 5 No. „Draugo“ ir, atydžiai į jį išiskaitęs, turėjau perkeisti savo nuomonę. „Draugas“ man patiko; natosi jame noras tarnauti katalikiškai lietuvių visuomenei sveikais ir naudingais pamokinimais... Dar pirmutiniai žingsniai. Bet toliau, manau, prie gerų norų leidėjų ir darbo, gali tapti vienu rimčiausių laikraščių. Geros kloties!“

Tokių užuojautos žodžių girdime daugiau.

IŠ LIETUVIŠKŲ DIRVŲ AMERIKOJE.

So. Boston, Mass.

„Bostonietis“ šeštame „Draugo“ numeryje aprašė čianykščių lietuvių gabumus. Išrodė, kad moka jie draugijas ir susivienijimus skaldyti, vaidus kelti tarp savo brolių. Tai tiesa, tokių pas mus yra, bet nedaug. Bet „Bostonietis“ nepastebėjo tų, ką moka cicilikanti, o tokių pas mus yra nemaža. Cicilikai šįmet čionai laikė savo seimą. Turii jie čia savo laikraštį vardu „Keleivis“, kuriame net tokie mažai šlovingi vardai kaip: Gegužis, Mikelsonas ir Maikė rašomi iš didelės litaros, o garbingas Dievo vardas iš mažos dievas. Man rodos, kad tai yra prasikaltimas netik priešai Dievą, bet ir prieš gramatiką. Tai matot kokie didvyriai tieji mūsų cicilikai. Jie nei Dievo nebijo, nei gramatikos nepaiso.

Kad laisvė, tai jau tokia!

Kitas.

So. Boston, Mass.

Rugpjūčio 29 d. bažnytinėje salėje So. Bostone įvyko Susiv. L. R. K. A. sąnarių draugiškas pasikalbėjimas. Pašnekoje dalyvavo žymesnieji Susiv. nariai, kaip P. Mi kalauskas, Linkevičius, Jaruševičius, Šakiekas, kun. T. Žilinskas ir kiti. Kalboma buvo apie vienybės tarp lietuvių katalikų reikalingumą. Visų kalbėtojų obalsiu buvo: „Sutikime mažiausieji daiktai išauga, nesutikime ir didžiausieji sujra.“ Buvo statyta pavyzdžiu mūsų tautos istorija. Dėlko lietuviai dabar vaitoja po svetimu jungu?—Dėlto, kad susidėjo su netikusiais lenkais, ką ir save ir mus pražudė. Visų vaidų ir nelaimių priežastin buvo nemokėjimas vesti seimus. Lenkai turėjo netikusį „liberum veto“, kuriuo niekais paversdavo geriausius seimo nutarimus. Kaip vienas surikdavo „veto“, tai suardydavo visą seimą. Taip—kalbėjosi tarp savęs susirinkusieji Susiv. nariai—ir mes siuntėme neseniai į Clevelandą savo atstovus, kad darytų sykiu su kitais delegatais naudingus Susivienijimui nutarimus. Kai kam nutarimai nepatiko, ir tulas pradėjo lyg lenkų „vareholas“ rekti: „niepozwalam!“—Pradėjo nepripažinti seimo nutarimų...

Besišnekant taip, išsiaiškino, kad visiems reikia nusileisti prieš didumos norą, kad kitokios išeišos nėra. Pamaži visi įtikino, kad geriau laikytis visiems vienybėje ir klausyti Clevelando seimo nutarimų. Susirinkusieji išsiskirstė su geriausiais norais. Šiuo tarpu nėra vilties, kad Naujosios Anglijos lietuviai skirsis nuo Sus. L. R. K. A.

J. B. V.

New Britain, Conn.

Pas mus darbai slenka neblogiausiai, iš kitur atkakusiam darbą galima gauti. Dabar nedirba pilną laiką, bet, kaip girdėti, atvėsus pradės dirbti pilnai.

Lietuvių čia diktokas burys—galima skaityti į pusantro tukstančio. Apšvietimo dirvoje jie mažai ką teveikia, bet užtai moka barus su alkunėmis trinti ir kortomis lošti, o susiejimuose — tokiuse, kaip krikštynos,—

pradeda net už apykaklių graibyties. Žinoma, ne visi taip elgiasi, yra gerų ir dorų.

Vietinės draugijos laikosi tvirtai ir turi gražų narių skaičių. Šv. Andriejaus parapijoje ir-gi romu. Ne taip, kaip vienas laikraštis buvo paskelbęs, buk mūsų bažnyčioje ir parapijoje nėra tvarkos. Daugelis parapijonų gali paliudyti, kad tai netiesa. Visi žino kun. J. Žebrio, mūsų klebono, darbštumą ir garbina jį už tatau

P. P. Pilipauskas.

Easton, Pa.

Pas mus šitokios naujienos:

Privaziavo čion daug lietuvių, tikėdamiesi gauti darbą, bet negavę niekur dirbti ir pamatę nemažai vargo, po kelių mėnesių išsikraustė kitur.

Lietuvių bus čia apie 50 šeimynų, o su nevedusiais į 200. Neturime nei savos lietuviškos bažnytelės nei negirdime šventadieniais savoje kalboje pamokslų. Anais metais buvome sutvėrę parapiją vardu šv. Mykolo Arkaniolo; turėjome ir pinigų surinkę apie porą šimtų tam reikalui, bet atėjo bedarbės, ir taip apsistojome. Nėra geru darbininkų, ką rupintusi parapijos reikalais. Turime vieną draugiją vardu šv. Jono Krikštytojo. Gyvuoja jina gerai,—bet sąnarių skaitlius nesididina. Mat žmoneliai mėgsta išsigerti. Naktį išeina ant gatvės be kepurės ir be žypono; pargiūva dar kur, o čia dėdė, sudavęs su lazda per galvą, vedasi į šaltąją, kur reikia užmokėti 5 dol. už nakvynę. Ar negeriau būtų vieton pirkties už sunkiai uždirbtus pinigus sau nesveikatą ir gėdą, užsirašyti laikraštį arba prisirašyti prie draugijos? Štai vietinė draugija turi pinigų kasoje 300 dol., moka mirtinės 160 dol. o ligoniui duoda 6 dol. pašalpos savaitėi. Neseniai toji draugija išleido ant loterijos laikrodėlį. Pelno pašidarė 20 dol. Ar negražu visiems dirbti išvien?

Rugpjūčio 20 d. ant geležinkelio stoties perkunas užmušė žmogui. Daktarai bandė atgriebti, bet nespėjo.

Draugas V.

Braddock, Pa.

(Socialistams nepasisekė).

Pirm trijų metų atsibastė į mūsų miestelį keli laisvamaniai ir įkurė draugiją vardu Didžiojo Lietuvos Kuni-gaikščio Vytauto. Pačioje pradžioje jie parengė prakalbas, kuriose užsipuolė smarkiai prieš bažnyčią ir tikėjimą. Klebonas kun. J. Čepanonis, atlikdamas savo priedermę, persergėjo katalikus, kad nesirašytų prie draugijos, kuri niekina tikybą ir bažnyčią, patardamas velyk rašyties prie šv. Petro ir Povilo draugijos. Tuomet katalikai atsimetė nuo draugijos; pasiliko prie jos tik patys sumanytojai. Pamatę, kad vieni draugijos neužlaikys, įsteigė „kliubą“, kuriame pardavinėjo svaiginnamus gėrimus. Pardavinėjams ėjo gerai, taip kad po kelių mėnesių turėjo 300 suviršum kasoje. Bet nelaimė! —kasierius pabėgo su pinigais. Nors jau neteip gerai sekėsi, tečiau smuklė buvo varoma toliau. Bet miesto valdyba atkreipė atidą į šinkuotojus. Nedėlioje rugpiu-

čo 15 d., į klibą atėjo detektyvas (slaptasis policistas) ir nusipirko butelį alaus. Išgėręs išėjo. Už kelių minučių sugrižo su policistais ir visus, ką tik rado smuklėje, suėmė. Miesto galva nubaudė šinkuotoją 50 dol., visus kitus 5 dol. Nespėjus jiems išeiti iš majoro namų, visus vėl suėmė, jau valstijos detektyvai. Šinkuotojas dabar stovi po \$1000.00 kaucijos ir dejuoja, nes byla eis į teismą. Tai taip pas mus einasi laisvamaniams ir socialistams.

Vietinė S. L. R. K. A. kuopa, kol Susiv. turėjo organą — skaitė 38 narius, — bet dabar 11 teskaito. Reikia, kad ateinantis seimas butinai sugrąžintų organą.

Vietinis.

Šiaurinis Polius atidengtas.

Amerikietis Frederick A. Cook iš Brooklyno užkrišo ant jo Amerikos vėluva.

Didžiausias praėtos savaitės atsitikimas tai gavimas žinios, jog Frederick A. Cook atidengė šiaurinį polių — daiktas, kurio geidė nuo tukstančio metų, tukstančiai žmonių, iš kurių šimtai palydėjo savo gyvybę.

Rugsėjo 2 d. iš Lerwick'o (Šetlandiškųjų salų) telegrafas apnešė visam pasauliui smagią žinia. Žinia skamba šiteip:

„Po ilgos kovos su badu ir šalčiu—mums galop pasiekė pasiekti šiaurinį polių. Naujas kelias su žingėdingu ruožu, apgyventu gyvų sutvėrimu, tapo iširtas, ir dideli žverys, tinkami medžioklei, atrasti. Tapo taip pat atrastos naujos vietos, kuriose gyvena eskimosai.

Atidengėme žemę, ant kurios ilsisi labiausiai įsikūšios į šiaurę uolos. Trikampis plotas 30,000 ketvirtinių mylių didžio teip-pat nustojo būti nežinomu žmonėms.

Annatoake pasistatėme namus ir darbtuvėle, kurioje eskimosai pradėjo kalinėti reikalingus kelionei daiktus. Prieš pabrīgą ilgos žiemos nakties išsirinkome naują kelią —Grinnell'io žemės vakariniu pakraščiu.

Saulėi užtekėjus vasario 19 d. 1908 m. ekspedicija pasijudino iš vietos. Ekspedicija susidėjo iš vienuolikos žmonių ir 103 šunų, traukiančių vienuoliką sunkiai prikrautų rogių. Už Ellesmere'o įlankos temperatūra nu puolė iki 83 laipsnių žemiau zero. Keli šunes sušalo, žmonės kentėjo boisis kančias, bet netrukus užtikome ant žvėrių pėdsakų, kurais kelionė buvo lengvesnė ir saugesnė.

Ėjome per Nanseno įlanką. Pakelinje nušovėme 101 laukinį jautį, 7 meškas ir 335 zuikius. Priėjome prie poliariškos jūros nuo Herberto salos kovo 18 d.

Šeši eskimosai sugrižo atgal iš šičia. Prisiėjo varyties prie poliaus su keturiais žmonėmis ir keturiasdešimts šešiais šunimis. Kelionė ėmė 80 dienų, bet už trijų dienų du eskimosai atsisakė nuo kelionės tolyn. Du geriausieji žmonės ir dvidešimt šeši šunes tapo išrinkti paskutinėms pastangoms.

Prieš mus už 460 mylių nežinomų vietų gulėjo mūsų kelionės siekis. Pirmose dienose ėjome smagiai, ilgai ir atlikdavome gerą galą.

Bet šalčiai nekiek nėjo mažyn, o vėjai kankino mus be galo. Tečiaus pasislėpę sniego nameliuose ir valgydami sausą mėsą, taukus ir gerdami karštą arbatą, jautėme šiek-tiek susiraminimo.

Per keletą dienų po apleidimo žinomosios žemės buvo apsiniaukę—ir mes nežinojome gerai, kur esame.

Kovo 30 d. regratis truputį išsigiedrino, ir mes pamatėme naują žemę. Buvome 85 laipsnyje 47 minutose platumo ir 86 laipsnyje 36 minutose ilgumo. Reikėjo skubinties, ir mes nei nebandėme daryti naujosios žemės tardymų. Čia matėme paskutinius kietosios žemės ženklus. Toliau nieko stamantraus nebuvo.

Ledai po mumis judėjo—aplinkui nebuvo gyvybės nei šešelio. Nematėme nei meškų pėdsakų nei marių levų urvų. Net marių mažutėlių sutvėrimėlių netėmėme.

Daugiausiai kentėjome nuo vėjo. Pripratome prie šalčio, išsimokinome laiptoti per ledų kruvas—bet vėjas vedė mus prie nusiminimo. Tasai šaltis vertė mus judėti Nors kojos buvo pailsusios, bet jos pradėjo daryti diena iš dienos daugelį mylių.

Balandžio 5 d. buvome jau 86 laipsnyje ir 53 minutose platumos ir 94 laipsnyje 2 minutose ilgumos. Nepaisant į ilgus ėjimus, buvome nuėję tik 100 mylių. Pasidarė tatau dėito, kad reikėjo aplinkiniais keliais, saugoties duobių ir plyšių lede. Pats ledas plaukė gan greitai į rytus, kas darė mums neramumą.

Jau negalėjome eiti po 50 mylių į dieną. Iki poliui turejome dar 200 mylių. Vienas šuva po kito ėjo į alkanųjų pilvus, kol jų skaičius skandžiai sumažėjo, bet pasilikusiųjų gyvais energija nesimazino. Balandžio 21 d. pasiekėme 89 laipsnius 59 minutes ir 46 sekundas, Polių galėjome jau matyti. Pabaigėme paskutinį keturioliką sekundų ir apsidairėme. Pasakiau Etukiškui ir Ahvelšini (eskimosams), kad priėjome prie „didelės vinies.“

Kur tik pažiūrėjome, visur buvo pietūs. Su vienu žingsniu galėjome pereiti iš vienos pasaulio pusės į antrą, nuo pusiaudienio į vidunaktį. Pagalios įkišome vėluvą. Buvo tai 21 d. balandžio 1908 m. Platuma buvo 90, bet ilgumos nebuvo jokios.

Nors buvom pašėlę iš džiaugsmo, tečiau tuojaus pasidarė mums nyku. Buvome nuvargę, pailsę. Ant rytojaus, apsidairę aplinkui, pasijutome apleistais, atitolintais nuo žmonių. Ar-gi galėjo būti, kad šita tuščia vieta be pluoštelio žemės galėjo traukti prie savęs žmones tiek šimtų metų? Nebuvo žemės—tik begalės žybančio saulėje balto sniego; nei vieno gyvio, nei mažiausio kalnelio, kursai galėtų pamarginti vienodumą.

Balandžio 23 b. pasilėidome atgal.“

Cook'o priėmimas Kopenhagene.

Žinomas Anglijos korespondentas William T. Stead buvo pirmtinis Amerikos laikraščiu reporteris, ką turė-

62

jo laimę susitikti su šiaurinio poliaus atidengėju Kopenhagenc. Žmonių buvo tiek daug, kad Cook ir jopalydovai vos-ne-vos prasigrudo pro minią. Pirmiausiai grudosi policistas, darydamas taką, paskui jį Amerikos pasiuntinys Egan rėmė alkunes į minią, paskui ėjo d-ras Cook su mokasiniais (naginėmis), be kepurės, paskui p. Stead, kursai laikė apkabinę daktarą. Besigrudant pro žmones, Cook neteko vienos rankovės ir vieno mankieto, o Stedui kažinkas nuėmė skrybelę nuo galvos. Visi atsigavo tikrai meteorologiškojo biuro namuose. Atsilsėjęs kiek, d-ras Cook išėjo ant balkono ir prašnekėjo trumpai į žmones, dėkavodamas už meilų priėmimą.

Uoste jau anksti išryto rugsėjo 4 d. susirinko daugybė žmonių iš įvairių kraštų. Apie 10 valandą pasirodė Hans Egede (garlaivis, ant kurio važiuo d-ras Cook). Tuoju sosto įpėdinis draugė su princu Voldemaru, pasiuntiniu Eganu, komercijos ministru ir įvairių draugijų pirmininkais įlipo į karaliaus jachtą ir nuplaukė pasitikti brangaus svečio. Sosto įpėdinis Christijonas pasveikino d-rą Cook'ą karaliaus ir visos Danijos vardu. Išlipus visiems ant žemės, praidėjo riksmas, klikimai ir stumdymas: visi norėjo nors iš tolo pamatyti vyrą, kursai atidengė šiaurinį polių.

Gatvės, viešieji trobesiai ir šie jau namai buvo išpuošti Amerikos vėluvomis. Po pietų, kuriuos iškėlė pasiuntinys Egan, atidengėjas tapo pakviestas į karaliaus rumus—bet tuoju pasirodė, kad Cook neturi atsakomų drapanų. Sužinojęs apie tai, karalius pasakė, kad jam būtų maloniausia pamatyti daktarą tose drapanose, kurio jisai medžiojo tolimoje šiaurėje. Cook persirengė ir nuvažiuo į rumus. Daktaras teip patiko—karaliui, kad jisai ant rytojaus tapo užkvietas pietuosna į karališkus rumus. Į puotą atėjo visi karališkos šeimos nariai—iki mažiausiam vaikui. Cook'ui prisiėjo ilgai pasakoti savo prietikius tose šalyse, į kurias ligi šiol nei vieno žmogaus koja nebuvo įkelta.

Hamburg-American Kompanija užkviete Cook'ą savo svečiu ir atveš jį į Nau-Jorką uždyką.

Cook yra 45 metų amžiaus ir sveria 175 svarus. Iš mažų dešų jisai kentėjo vargus ir savo neuilstančiu darbu išėjo mokslus. Pirm to dalyvavo nevienoje ekspedijoje prie šiaurinio ir pietinio polių. Jisai pirmutinis užlipo ant augščiausiojo Alaskos kalno Mt. McKinley.

Energija, ištvarumas atsiekė savo tikslą. Dabar Cook'o vardas kiekvieno žmogaus lūpose.

Šiaurinio Poliaus atidengėjų yra du.

Rugsėjo 7 d. žinomas šiaurių kraštų tyrinėtojas, Rob. E. Peary, apskelbė, kad jisai užkišęs Amerikos vėluvą ant šiaurinio poliaus balandžio 6 d. šių metų. Laukiama platesnių žinių.

DAILĖS DARBO AKADEMIJA KAUNE.

Kiekvienas žmogus turi grožio skonį, kiekvienas gėrisi gražiais išdirbiniais, kiekvienas mėgia tvarką ir išmintingą šeiminkavimą. Negerai tik, kad gerėdami tais dalykais pas kitus, nevisados tenorime patįs juos pasekti. O daugalyje dalykų lietuviai gąžtu pasiekti ir net pralenkti kitus. Sakysime, kokių dailių mūsų sesučių rankelių išdirbinių užeiname sodžiuose! Ir tai savomokslų darbas, nesilaivinusių mokyklose! Jei tos mergaitės, turinčios neabejotiną igimtą, dovana nuo-sekliai išsilavintų „moksliškai," jei nuo-pat pradžios turėtų, taip sakant, keliavedį, tai kokiais gi savo darbo vaisiais begalėtų pasigirti?

Tokstai keliavedys-lavintojas—tai tam tikra (specijalinė) mokykla, kad ir Kaune įstegta Rankų darbo ir Namu vedimo Akademija. Nors ji tesidarbavo vienus metus, bet jau pasirodė, jog mokinės, išėjusios tos Akademijos mokslą, jau gali būti geros šeiminkės ir pelnyties sau duoną, t. y. turėti užtikrintą pragyvenimą. Be to, pačios pragyvendamos, galės tą naudingą darbo šaką plėtoti tarp kitų. Taigi netik pernyksėsios mokinės, bet ir kitos lietuvaits privalo pasirūpinti savo likimu, atsistoti, kaip tai sakoma, ant savo kojų; gyveniman eiti drąsiai, nesiduodant lenkti bykokiam vėjeliui: pirmosios pradėti.

Be rankų darbo ir namu vedimo skyriaus, šiemet bus įtaisyti: 1) Vakarinė mokykla; bus mokoma tikybos, rusų ir lietuvių kalbos ir rašto, skaitliavimo, dailės, raščio, istorijos, geografijos, gamtos mokslų ir t. t. Tos lekcijos tęsis nuo 5—7 val. vakaro. Už mokslą skyrium mokesčio nebus imama.

2) Specijaliniai kursai liaudies mokyklų mokytojoms prirengti.

3) Specijalinis virimo kursas. Jis tęsis tris mėnesius. Už mokslą bus imama 20 rb. Prie jo bus atidaryta valgykla.

Ypatingai atydziai bus žiūrima audinių.

Vienu žodžiu sakant, bus daroma visa, kad toji mokykla duotų mūsų visuomenei kuo-daugiausia naudos.

Vakarinius kursus įvedus, mokinės, perėjusios II skyriun, už užlaikymą turės mokėti taip pat 15 rb. mėnesiui.

Iš stojančių mokyklon prašymai bus priimama nuo rugpūčio 1 iki 15 d. Mokinės bus priimamos iki spalio 1 d. ir nuo sausio 1—15 d.

Akademijos Vedėja

St. Čiunkytė.

Kaune,

Antroji Portovoji g.
Garalevičiaus namai.

„Viltis.”

FELJETONĖLIS.

AUGŠTOJI KULTURA.

Vienoje endekų laikraščio redakcijoje sujudimas: bėgioja tarnai, korektoriai, bendradarbiai ir kiti redakcijos nariai. Kas tai būtų atsitikę?

O-gi, mat, pats ponas redaktorius pagrižo iš Varšuvos. Pagrižo jis, kas žin, dėl ko labai nupykęs. Tik suskubo ekspedicijon jėiti: kaip jau rūšiu balsu suriko:

— Paprašykite šen poną Pšipšikovski!

— Aš čia, ponai, nedrąsiai atsiliopė ponas Pšipšikovskis.

— Kaip jus siuntinėjate dienraštį? A? Aš gavau žinią, jog į Kurkliškių miestelį nei vieno egzempliorio nesiuntinėjama. Kas tai yra? Girdėtas gi tai daiktas, kad grynai lenkiškame miestelyje lenkų nebūtų?

— Kad, mat, Tamsa, niekas neišsirašo.

— Neišsirašo! O tamsta nelauk, kol išsirašys. Čia tamstai ne Varšuva, kad skaitytojai dienraščio ieškotų! Žinai nors vieną lenkišką pavardę Kurkliškiuose ir siųsk! O ne, tai pripras chlopskas gazetas skaityti, ir nerkis iš kailio...

— Kad baisu siųsti nežinomam... Galima ant lietuvių užkliūti. Anuomet liepete į Kukališkius ponui Gavėnauškiui siuntinėti, o dabar pasirodo, kad lietuvis. Atsiuntė dienraštį atgal ir laišką pridėjo.

Ekspeditorius pasirausė savo poperiuose ir ištraukęs laiškėlį, padavė redaktoriui. Šis skersomis pažūrėjo, patraukė piktai ančiakius ir nenoroms perskaitė:

Į redakciją dienraščio X.

Ponui Ekspeditoriui!

„Gerbiamasis! Gal per apsirikimą tamsta ėmei nuo šio mėnesio pradžios siuntinėti man dienraštį, kurio man nei nesisapnavo prenumeruoti. O gal koks nors juokdarys užprenumeravo mano vardu. Maloniai prašau Tamstos toliau man nesiuntinėti. Tikiu, mano prašymą išpildysite.

Su pagarba:

M. Gavėnas-Gavėnauškis“.

— Ko? ir Tamsta manai liauties siuntinėjęs? Geras ekspeditorius, nér ko sakyti! Juk prie tokios tvarkos mes senai be skaitytojų būtume likę. Tuoj Tamsta sėskis ir nieko nelaukdamas, parašyk jam labai mandagiai laiškėlį. Išdėstyk jam mūsų siekimus, parašyk, jog mes esame paties Pono Dievo siųsti praplatinti Lietuvoje

augštos mūsų kultūros; jog ir pats ponas Gavėnauškis, mūsų dienraštį skaitydamas, tokiuo būdu pildys augštą misiją; jog mūsų tauta ir ietuviai, tai tikri broliai-katalikai.

Visai būtų gerai, jeigu nebūtų litvomanai išgalviję prikelti pagonišką kalbą ir nebūtų pradėję ardyti vienybės. Juk litvomanai visi ik vienam velnio tarnai, Liublino ūnijos naikintojai, šventų lenkiškųjų tradicijų grovejai, išgamos, pardavikai, chaam... tfiu, uždusau! Na, tai supratote? Prie laišką pridėk ne vieną dienraščio ekzemplierį, bet 10—tegu išdalija savo chlopams. Parašyk, jog redaktorius žada, jeigu gerai darbuosis tėvynės labui, suras mums nors kelius skaitytojus, nusiųsti Lenkijos Herbą su tam tikru užrašu. Mes jiems parodysime, kaip ūnija naikinti!

Ponas Pšipšikovskis sėdo laišką rašyti, o jis pats nuėjo į kitą redakcijos skyrių.

— A, ponas Gaidelėvskis! Sveiki! Kas nauja iš Lietuvos?

— Naujienų užtektinai, tik vis nelinksamos. Šit rašo iš Vėzdūnų parapijos, bažnyčioje kilusios peštynės tarp lenkų ir lietuvių. Mūsiškiai lietuvius gerokai apkūlė. Rašo visų gerbiamas ponas Poška-Toškauskis ir jam turime tikėti.

Ponas Gaidelėvskis, priėjęs prie stalo, paėmė vieną siuntinį ir atsikreipęs į redaktorių, balsiai ėmė skaityti:

„Iš Lietuvos“

Liepos 5 dieną mūsų miestelyje atsitiko iki šiol negirdėtas, neregėtas dalykas, kuris ant visados uždeda juodą dėmę ant mūsų, kaip visuomenės veikėjų Lietuvoje. Nuo pat ryto jau galima buvo pasergėti, jog ši diena ramiai nepraeis. Dar kunigui į bažnyčią einant, poris dešimtų miestelėnų, kurie skaitosi čia mūsų lenkystės paramsciu ir tikrais augštosios kultūros platintojais, susirinko pas bažnyčios duris, vėzdais apsiginklavę, ir nekantruodami laukė pamaldų pradžios. Klebonui prošalį einant, vienas iš jų Steponas Vabalauškas, visų aršiausias lietuvių priešininkas, suriko, „Mes juos pamokysime! mes jiems parodysime pagonišką kalbą bažnyčion įvesti! Vyskupas leidė! mes ir vyskupą pamokysime! Tegu tik drįsta giedoti“.

Bažnyčioje pamaldoms prasidėjus, choras lietuviškai užgiedojo, kaip buvo paties vyskupo įsakyta. Tik staiga šie visi miestelėnai į vidų įsigrūdo ir visokiais balsais šukandami: „Nie pozwalamy w pogańskim języku spiewac! Precz z poganską mową! Tu nasz kościół“ ir t. t., ėmė lietuvius vėzdais daužyti. Pakilo Dievo namuose didis sumišimas: moters ir vaikai, daugiausiai sodiečiai, puolė pokojomis Panelei Švenčiausiai, melzdami Jos užtarimo, o vyrai apstojo savuosius gelbėti. Bet nei vienas iš jų kumščio nepakėlė. Manęs gan jau niekas negali apkaltinti litvomanijoj; bet regėdamas tokiuos biaučius mūsiškių darbus, turiu pripažinti lietuviams augštesnį kultūros laipsnį.

Aš pats, kaip žinote, visados platinau mūsų kultūrą; pas mane nei vienas tarnas negali išbūti, jeigu nepanorėtų lenkiškai mokyties, visi mūsų dienraštį turi skaityti. Aš pripažįstu, jog nevisuomet galima ramiau keliu kultūrą plauti, bet užtai, kad lietuvių dar kvaili, ne-

63

supranta, kas jiems gera geidžia. Taigi sakau, jog kartais reikalingas ir kumštis; bet bažnyčioje neturi būti muštynių. Tokiais keliais eidami, kad visai lietuviu neatstuntumėm nuo savęs.

Remeikių dvaro savininkas:

M. Poška-Toškauskis“.

— Ir Tamsta nori tokią korespondenciją dienraštini dėti? Ne, tai jau geriau pasikarti, neg kad tokias žinias apie sūmų kulturtregerius dėti! Negana jums su ponu Poška-Toškauskiu, kad litvomanų laikraščiai pilni tokių žinių, o jus dar norite mūsų dienraštį teršti? Ar užmiršote, ką aš jums sakiau: Netikęs tas paukštis, kurs savo lizdą teršia.

— Jeigu pyktų, paaiškysiu, kad prisiejo truputį sugluduoti: Juk Tėvynės labas to reikalauja. Supratote?”

• • •

Ant rytojaus redaktorius, naujo numerio atnešant laukdamas, sedėjo savo puikiai išpuoštame kabinete ir brangią cigarą rudydamas, neramiai glostė savo prancūzišką barzdiukę. Matyt, jis labai norėjo atsižinoti, kaip pertaisė Gaidelėvskis iš Vėzdūnų korespondenciją. Kaip tik atnešė tarnaitė laikraštį, jis tuoj ėmė skaityti šią žinią „Iš Lietuvos“.

Redakcijos prierašas:

„Kaip baisiai litvomanai ištvirko ir kaip neregėtai mums nedekingi už visus mūsų gerus darbus, už mūsų brolišką rūpesnį jų dūšių išganymu, gberiami skaitytojais dar vieną kartą gali aiškiai regėti iš žemiau padėtosios žinutės, kurioje mūsų geriausias ir teisingiausias korespondentas, ponas Poška-Toškauskis aprašo tą baisų, tą nežmonišką lietuvių ant mūsų tautiečių užpuolimą. Nei šventi bažnyčios mūrai, nei šventųjų paveikslai, nei šventi Sakramentai, kurie iš altoriaus į jų nedorus darbus žiūrėjo, negalėjo nustabdyti šių laukinių žmonių.

„Turime paaiškinti, jog Vėzdūnų parapija, vienu mūsų tautiečių lenkų apgyventa, kurie drauge su kryščiųionybės apaštalais Jegailos laikais atkeliavo ir Vėzdunuose ramiai sau iš senovės kultūros darbą varė; tai parodo ir grynai lenkiškos pavardės: Vaboievskis, Radkivilavičius, Skilondz, Kalniec ir k. Pamokslai ir giedojimai nuo-pat pasaulio pradžios šioje parapijoje būdavo vien lenkų kalboje, kol neatkeliavo dabartinė Vėzdūnų klebonas, litvomanas ir fanatikas, o jam į pagalgą nemažesnis už jį išgama, iš chamų kilęs ir chamu pasilikęs, daktaras Vidūnas. Jie sugalvojo iš pilvo (nes skaitytojai gali gerai suprasti, kad litvomanai nieko nenuvokia ir jų galvos tuščios, it puodines), jog Vėzdūnai tikra lietuvių parapija ir jog čia lenkų visai nesą, o tik vien keli sulenkėję lietuviai; ėmė paskalas leisti, kad šie lenkai nei lenkiškai nemoką, o jų kalba — tai mišinys lietuviškų žodžių ir žydiško žargono. Tai vis niekai, te sau plepėtų kas tik jiems tinka, bet nelaimė ir pavojus ta-

me, kad jie mokėjo apgauti mūsų gerbiama vyskupą, ir jis leido (nors labai abejojame, ar vyskupas be mūsų žinios būtų tai daręs) jiems pamokslus sakyti paganska kalba. Kas yr regėjęs? kas yr girdėjęs? kokių laikų mes susilaukiame? Ten, kur nuo amžių mūsų šventa kalba skambėjo, dabar jie ir pamokslus mums užgina sakyti! Kad litvomanai melagiai ir sukčiai — mes turime daug laiškų iš vietinių gyventojų. Nors paimkime parapijonų skaitlines. Jie sako Vėzdunuose esą visi lietuviai ir tik 40 sulenkėjusių: tuo tarpu mes visi gerai žinome, kad tenai beveik nei vieno lietuviu nėra, jeigu ir atsirastų nors vienas, tai ir tas iš mūsų kilęs. Smulkesnių paaiškinimų ši korespondencija nereikalauja: patį šių nevidonų darbai už save kalba.

„Vėzdunai, Vilniaus gub. Šnipiškių apskrities.

„Mes jau senai esame per laikraščius savo tautiečius perspėję, kad lietuviai dar tokie-pat laukiniai stabmeldžiai, kokiais prieš 600 metų buvo, ir savu laiku nurodėme, jog reikalinga jų saugoties. Bet mums tada kai-kurie netikėjo ir šitai pavyzdys.

„Liepos 5 d. iš ryto Vėzdūnų parapijoje, kaip visados, ramiai sau prasidėjo bažnyčioje pamaldos. Dievobaimingi mūsų tautiečiai susirinko pagarbinti Viešpatį Dievą ir padėkavosti Jam už visas Jo gausingas dovanas. Nieko pikto nemanydami, ėmė giedoti savo mylimas giesmes. Tik staiga su didžiausiu klegesiu, kaip mas giesmes. Tik staiga su didžiausiu klegesiu, kaip gauja pasintusių šunų, su vėzdais rankose, įsiveržė pulkas lietuvių. Mūsiškai, nesuprazdami, kas tai yra, varė toliau savo šventą darbą. Lietuviai gi, neišpasakytai rėkdami savo paganskoje kalboje, puolė maldinikus daužytų. Kai-kurios taip žvėriškai priskaldė, kad sunku pasakyti, ar bepagys. Stebėtinai mūsiškių elgimasis! Į tokį žvėrišką lietuvių užpuolimą, jie atsakė ramumu, nei piršto nepakeldami, ir tuo prirodė, jog jie tikri augštos kultūros vaikai: tik suklupe prieš šventųjų paveikslus sakydami: „Viešpatie, atleisk jiems, nes nesizino, ką darą!“ Muštynėms sustabdyti prisiejo policija šaukti, kuriai atėjus, klebonas suvertė visą kaltę ant mūsiškių, o policija, teisybės nežiūrėdamą sukisė visai nekaltus žmones į kalėjimą. Apie tolesnį šių nelaimingų žmonių likimą pranešiu kitą syk. Lietuviai už tokią šventvagystę liko nubausti: per muštynes Dievas jiems aptemdė protą ir jie vienskitą gerokai apkulė. Dabar, žinoma, jie kaltę ant lenkų suvers, bet reikia tikėti, kad vyskupas jų nepaklausys ir iškels visų neapkenčiamą kleboną iš Vėzdūnų parapijos.

Remeikių dvaro savininkas

Mykolas Poško-Toškowskis.

— Kuo-puikiausia! kuo puikiausia! Pasakė redaktorius, trindamas iš džiaugsmo rankas. Ir aš pats negeriau būčiau pertaisęs. Tai bent gabus raštininkas! Niekaip prieš jį ir pats Menšikovas iš „Novoje Vremia“.

Ir iš džiaugsmo ėmė po savo kabinėtą vaikštinėti.

Martynas Yčas.

„Viltis“

VAIKU SKYRIUS.

SENĖ.

Važiavo kaimietis miestan ir pavijo senutę, kuri vos, vos ėjo, vos vilkosi keliu.

— Kur eini, senoji žmonele!

— Miestan,—atsakė ji.

— Sesk vežiman, tai pavėžysiu.

— Noriai sėsčiau, brangusis, bet nėr laiko: reik eiti.

Ksav. Vanagėlis

ASILAS IR VERŠIS.

— Ak, koks aš kvailas! — tarė veršis, kuris ilgai bėgo kaž-ko išsigandęs ir ant galo sustojo: — Jokios baimės nebuvo, o aš bėgu, tartum, padukęs! Ak, koks aš asilas!...

Teip veršiui bekalbant, ėjo asilas dideliai susirūpinęs; ėjo jis, ėjo užsimastęs, ir nenorakiai sudavė galvą į sieną... Sustojo asilėlis, tartum iš miego pabudęs, ir tarė. — Ak, koks žioplis, koks veršis iš manęs!...

Taip ir žmonės dažnai kitus savo paklydimuose mato.

Ksav. Vanagėlis

LAKŠTINGALA IR DAGILIS.

Kartą dagilis taip prakalbėjo

Lakštingalėlei, ką tyliai sėdėjo:

"Gaila, brangioji, kad trumpai dainuoji!"

Ji jam atsakė: — "Ko taip aimanuoji?"

"Aš tik išpildau, ką gamta paskyrė;

"Dainos nors trumpos, bet visi jas gyre!

"Menkos būt ilges, ką ausis kankintų;

"Jos garbės jokios sau juk nepelnytų.

Ksav. Vanagėlis

RUDIS.

Ilgus metus tarnavo Rudis savo šeimininkui; jis saugojo jo turtą nuo vagių ir vilkų, ir kartą skęstantį mažytį jo sunų iš upės išvilko. Dabar Rudis paseno, nusilpo ir apako. Jis gulėjo per kiauras dienas savo būdoje ir jau būtų seniai badu pastipęs, kad jo neglobotų geras Algirdukas, kurį seniau Rudis iš vandens ištraukė.

Algirdukas jau lankė mokyklą; jis buvo lipšnus ir visiems labai geras. Jokių gyvulių, paukščių nei vabzdžių jis niekuomet neskausdavo, bet, atpenč, stengėsi juos globoti.

Kelis kartus per dieną Algirdukas lankydamas pasenusį Rudį, maitydamas ir girtydamas vargšą gyvulį ir dažnai jam būdelėn sausų šiaudų paklodamas.

Dievas palaimino vaikiną, ir jis užaugęs liko geru, laimingu ir pavyzdingiausiu žmogumi.

Ksav. Vanagėlis.

SU UGNIM BŪKIT ATSARGŪS.

Mariutė mėgdavo degtukais žaisti. Motina kartais pavelydavo jai žvakę užžiebtai, kuomet būdavo arti mergaitės; bet pačiai vienai smarkiai drausdavo imti dėžutę su degtukais.

Mažoji buvo tuo neužganėdinta ir galvodavo sau:

— Juk aš ir be mamos pataikysiu degtuką užžiebtai!...

Kartą ji ėmė dėžutę degtukų, kuri gulėjo ant stalo.

— Nejudink! — tarė jai motina.

Mariutė, susidėginiusi, padėjo dėžutę ant stalo ir nuėjo į kitą kambarį, kur pamatė ant tėvo rašomojo staliuko kupiną dėžutę raudonų degtukų.

Nudžiugo mergaitė ir pradėjo degtukus laukyti. Netikėtai užsidegė visa dėžutė; liepsna buvo didelė, nuo kurios užsidegė mergaitės plaukai ir draužiai. Jinai pradėjo bėginėti iš vieno kampo į kitą.

Išgirdusi riksmą, motina atbėgo ir, pamačius nelaimę, užmetė ant degančios dukters didelę skepetą. Liepsna užgeso, bet nelaimingoji mergaitė turėjo kečiose vietose apšutintą kūną, labiausiai veidą ir rankas.

Tėvai ilgai gydė dukterį, iki ronos visai užgijo; bet ženkliai ant veido ir rankų liko ant visados.

Ksav. Vanagėlis.

SLYVOS KAULUKAS.

Motina nupirko slyvų ir ketino jas padalyti savo vaikams po pietų. Joniukas niekuomet dar nebuvo ragavęs slyvų, todėl žiūrėjo į jas ir uostė. Išėjus gi visiems laukan, jis stvėrė vieną slyvą ir godžiai ją suvalgė; jis manė, kad niekas nežinos ir nepažįs, pavogus jam vieną vaisių.

Prieš piet motina suskaitė slyvas ir, užtėnijus, kad vienos trūksta, pasakė tėvui.

Per pietus tėvas tarė:

— Vaikai, ar nesuvalgėte kuris vienos slyvos?

Visi vaikai atsakė: — Ne.

Joniukas taipogi pasakė:

— Ne, aš nesuvalgiau.

Tuomet tėvas tarė: — Jeigu kuris suvalgė slyvą, tai negerai padarė; man jos juk negaila, tik aš bijausi, kad suvalgiusis slyvą galėjo praryti ir kauluką ir nuo to gali rytomirti.

Joniukas pabalo iš išgasties ir pasakė:

— Ne, aš kauluką išmečiau per langą.

Tą girdėdami visi nusijuokė; Joniukas gi pradėjo verksti iš gėdos.

Ksav. Vanagėlis.

AGENTAI DRAUGO

Antanas Kasparavičius
27 E. 23rd. St. Bayonne, N. J.
Paulius Visockis
Box 871 Spring Valley, Ill.
Juozas Mališauskas
Forest City, Pa.
Kazim Skirpstunas
P. O. Sugar Notch, Pa.
Adam Zigmontas
Box 58 Ledford, Ill.
Gerge Kitrušis
Livingston, Ill.
Ant. Gudaitis
Box 73 Silver Creek, Pa.
Mike Šlapikevičius
Silver Creek P. O. NEW Philadelphia, Pa.
V. Leskevičius
P. O. Middleport, Pa.
Juozas Tamašauska
200 Bedzord Ave. Brooklyn, N. Y.
Mikas Cibulskas
573 Canfield Ave. Detroit, Mich.
J. Čižauskas
312 So. Poplar St. Mt. Carmel, Pa.
J. Žemaitis
416 W. Cherry st. Shenandoah, Pa.
Fr. Kizievich
Box 167 Minersville, Pa.
M. Karbauska
52 G. St. So. Boston, Mass.
L. Švagždys
171 — 5th St. So. Boston, Mass.
J. Švirskas
41 Factory St. Nashua, N. H.
M. Lencevičius
150 Fiat St. Philipsburg, N. J.
J. Mikutaitis
1438 Western Ave. Allegheny, Pa.
J. Jankevočia
96 Hull Ave. Maspeth, N. Y.
A. Radzevič
194 New York Ave. Newark, N. J.
A. Stočkus
20 Wawerly St. Worcester, Mass.
A. Gečas
3220 Illinois Court Chicago, Ill.
A. Klimavičaitė
321 Kensington Ave. Chicago, Ill.
A. Pocius
10806 Wabash Ave. Chicago, Ill.
A. Briško
10806 Wabash Ave. Chicago, Ill.
M. Duda
51 W. — 25th. St. Chicago, Ill.
K. Strumskis
2323 W. — 23rd. St. Chicago, Ill.

J. Šergalis
135 Green St. W. Hazleton, Pa.
M. Kazenas
224 Manchester Way N. 5. Pittsburg, Pa.
P. Dauginikas
11 Fourth St. E. Cambridge, Mass.
M. Šaulys
168 Beakon St. Brighton, Mass.
J. Bartoševičė
4551 So. Hermitage Ave. Chicago, Ill.
J. Pustelninkas
722 Washington Ave. Braddock, Pa.
V. Bielauskas
468 Northampton St. Easton, Pa.
M. Urbanavičė
Box 33 Thomas, W. Va.
J. Antanaitis.
Box 22 Swoyers, Pa.
Pr. Bukantis.
96 Centre st., Kingston, Pa.
Juoz. Matuliavičia,
1657 Tioga str. Shamokin, Pa.
Ant. Baranauckas,
1214 Railroad str. Shamokin, Pa.
Još. Valentinavičia,
1114 Cedar ave. Scranton, Pa.
J. Versiackas,
65 Davidson str. Lowell, Mass.

PAJIEŠKOJIMAS.

Aš, Ona* Ališauskiene, kątik pribuvusi iš Škotliandijos, paješkau savo vyro Mykolo Alisausko, kuris iki Velykų gyveno Bradrike, o po Velykų išvažiavo į Nevarką N. J. Jei kas apie jį žino, meldžiu nužemintai, man pranešti šiuo adresu: Ona Ališauskiene, Swoyersville, Pa. P. O. Luzerne Co.

Naujas Telefonas 1005.

Senas Telefonas 659.

Dr. Albert Kaufmanas,

—: GYDYTOJAS IŠ LIETUVOS. :—

Specijalistas visose ligose.

Gydo labiausiai užsienėjusias vyrų, moterų ir vaikų ligas. Galima susikalbėti lietuviškai, lenkiškai, rusiškai ir vokiškai. Yra daktaru keleto lietuvių ir lenku knopu turi mašiną, su kuria galima matyti ir pažinti ligas kune, kaip per stiklą, užtai ligos yra tikrai ir greitai išgydomos.

Priima n° 8 iki 10 val. išryto, nuo 2 iki 4 popiet,
nuo 7 iki 9 vakare.

51 N. Washington St., Wilkes-Barre, Pa.

Swalm Hardware Co.,

No. 21 North Centre Street,
POTTSVILLE, PA.

Įvairiausi geležiniai daiktai, tepalai, stiklas, dūdos, plasteris, įrankiai, sportiniai ir naminiai daiktai.

Parduoda aglumu ir paskyrium.

**ADRESAI CENTRO VYRIAUSYBĖS SUSIV. LIET.
RYMO-KAT. AMERIKOJE:****KUN. S. PAUTIENIUS** prezidentas
P. O. Girardville, Pa.**JONAS RIKTERAITIS** vice-prez.,
67 James St., Waterbury, Conn.**KAZYS KRUSINSKAS** sekretorius,
324 South 1st. St. Brooklyn, N. Y.**GABRYŠ LAIBINIS**, izdininkas,
P. O. Box 135 Duryea, Pa.**Globėjai kasos:****JONAS VIERAITIS**,
107 So. Harding St., Worcester, Mass.**KAZYS VAŠKEVYČIA**,
186 Jefferson St., Newark, N. J.**KUN. V. VIZGIRDA** knygius,
190 So. Meade St., Wilkes-Barre, Pa.**KUN. V. STAKNEVIČIA** dvasiškas vadovas,
207 Adams St., Newark, N. J.

Tautiet! Jei reikia Tau statyti nauji namai, ar taisyti seni, tai žinok, kad tatai atliks kuogeriausiai kontraktierius **MIKAS SLAPIKEVIČIUS**, New Philadelphia Pa.

OFFICE NEW PHONE 37. RESIDENCE 1100.

LIETUVIŲ ADVOKATAS**JONAS S. LOPATTO.**

47-48-49 Bennett Building, Wilkes-Barre, Pa.

FABIOLĖ,

Garsi kardinolo Wisemano apysaka. Vertė Vytautas Kaina 1 doleris. Imantiems daugiau, kaip vieną egzempliorių, nuleidžiamas didelis nušimtis.

Gauama pas:

REV. V. VARNAGIRIS,
312 S. 4th St., BROOKLYN, N. Y.**NAUJA KNYGA**Biblija arba šv. Raštas
išleistas**KUN. S. PAUTIENIAUS.**

Tik vienas šitas šventaraštis yra katalikiškas.

Kaštuoja \$2.00 ir 15c. persiuntimui

Adresas: **REV. S. PAUTIENIUS,**
GIRARDVILLE, PA.**MOKYKIMĖS PATĖS**

Gramatika angliskos kalbos mokytis be mokytojo (apdaryta) \$1.00.

Vaikų draugas arba kaip mokytis skaityt ir rašyt be mokytojo 15c.

Naujas Budas mokytis rašyt be mokytojo 10c.

Aritmetika mokytis rokundų be mokytojo 10c. su pa-veikslais (apdaryta) 35c.

Pinigus siųskit per Money Order po šiuo adresu.

P. MIKOLAINIS

Box 62

NEW YORK, CITY.

REIKALINGAS Mokytojas lietuviškai parapijos mokyklai nuo 1 Rugsėjo. (Septemb.), vyras ar merga, turintis teisę buti mokytoju ir mokantis angliškai ir lietuviškai.

Rašykite tuojau pas
REV. J. ŽEBRIS

NEW BRITAIN, CONN

396 Church Street.

DRAUGIJOS!**H. R. Morgan**

laiko dirbtuve

visokiu jums rekalingu daiktu, kaip tai: **KEPURIU, KOKARDU, ŠARPU, VELIAVU** ir tt.

Adresuokite:

R. H. MORGAN,
13 N. Main St., Shenandoah, Pa.**„DRAUGO“
SPAUSTUVĖ**NAUJAUSIA, DIDŽIAUSIA IR
GERIAUSIAGREITAI ATLIEKA
ĮVAIRIŲ ĮVAIRIAUSIUS DARBUS

SPAUDINA PIGIAI

**Konstitucijas, Plakatus,
Tikietus, Užkvietimus
i vestuves ir tt.**RAIDĖS STATOMOS DIDELE-NAUJAUSIOJO
PATENTO-MAŠINA „LINOTYPE“.

Adresuokite:

„DRAUGAS,“

314 E. MARKET ST., WILKES-BARRE, PA.